

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egy évre 18 kor.
 Seggedőre 4 "
 Helyben kézbe adva:
 Egy évre 20 kor.
 Seggedőre 5 "
 Vidékre postán küldve:
 Egy évre 24 kor.
 Seggedőre 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Legjelentősebb híradások naponta és
 mindenütt az ország kirendelt
 újságosainak kezében.

Utasítások és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A kiadónálban kézbe adva
 vagy megrendelésre nem vállalkozunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadónálban intézendők.

Árnyékos árak 8. oldal.

NAGYVÁRAD, febr. 22.

A szociálisták Biharmegyében.

Ismételten irányítottuk már az illetékes körök figyelmét arra az aggodalmat keltő tényre, hogy ebben a mi szűkebb pátriánkban nagy Biharországban veszedelmesen terjed a szociálisták, különösen mióta a szerencsétlen elámitottak keservesen összekuporgatott filléreiből élő izgatók magukat a különben csendes román népre vetették.

Volt alkalmunk beszélni lelkészekkel, jegyzőkkel, tanítókkal, gazdatisztekkel, orvosokkal, postamesterekkel, akik nap mint nap közvetlenül érintkeznek a néppel s mondhatjuk, hogy valamennyien kétségbeesetten konstatálták, mennyire felforgatták ezek a rendszeres izgatások a falusi nép életét.

Némelyik helyen annyira ment már a dolog, hogy különben csekély, egészen jelentéktelen dolog miatt lázadás ütött ki és másutt is rettegve gondolnak a békés emberek hasonló eshetőségre.

A jegyzők kivétel nélkül aggódnak, hogy mi lesz majd, ha vége lesz az exlexnek s az állami adóhátralékok behajtására kerül a sor.

Azok a kongresszusok, amelyeket éppen a legnagyobb ünnepeken tartanak a szociálisták s amelyekre a 10 krajczáros illetékekből 200 forintot is szednek össze a kongresszusi képviselők, megczáfolhatatlan biznyságot nyújtanak arról, hogy mennyire be van hálózva a szociálista izgatásokkal vármegyénk minden vidéke.

De még olyan helyeken is, ahonnan nem küldenek képviselőt a gyűlésekre, tülön-tul el van terjedve a szociálisták.

Nem régebben Biharról közöltük, hogy a községi képviselő testület szociálistákból alakult meg. Érdekes lenne tudni, hány községben történt ez már meg Biharmegyében?

Évekkel ezelőtt csak a Sárrelen és Szalárd környékén volt baj, ahova az alföldi agrárszociálisták tanai fészkeltek be magukat.

Azután a nagyobb ipartelepeken, Mező-Telegden, Dobresten, Dernán és Tataroson ütötte fel fejét az ipari szociálisták.

De az 1901-iki képviselőválasztások alkalmával ámulva vette észre mindenki, hogy micsoda nem is álmódott elkeseredettség lappang az előbb csendes és jámbor román nép között.

És ma már arról értesülünk, hogy még Csarnóháza is Ehrenfeldéket óhajlja hallani.

Sokszor foglalkoztunk már ezen aggasztó tünemények okaival is, lesz is még rá elégszer alkalmunk. Ezúttal csak újból felhívjuk rá az illetékes körök figyelmét és hogy nagyobb fogamatja legyen, közöljük a legtekintélyesebb fővárosi lapnak a *Budapesti Hírlap*-nak erre vonatkozó tagadhatatlanul érdekes leleplezéseit a következőkben:

Egyik vidéki tudósítónk, aki, úgy látszik, szereti a népmozgalmakat a társadalmi bölcselet szemével nézni, *Biharmegyéről* a szociálista magyar és román parasztok egymással váltott eredeti leveleiből és irataiból egész kis gyűjteményt juttatott kezünkbe. Véletlenül s minden tervszerű gyűjtés nélkül kerültek e levelek és iratok a be-

küldő birtokába, de azért a nép eszejárásának és érzelmi világának némi ismeretével megismerhetjük belőlük az egész mozgalom lélektanát, ama benső és titkos rugókat, amelyek közgazgatási közeg vagy rendőr szeme a legpontosabb hivatalos vizsgálat után sem fog soha meglátni.

E kis irattár legterjedelmesebb és leggondosabban szerkesztett darabja egy *kegyelmi kérvény*, melyet a *csécskei* község elöljárósága szándékozott a királyhoz küldeni. A felséges király előtt kegyelmet kérve, térdre borulva és könyes szemmel kérelmezik, hogy méltóztatson őket kivenni a *legelői nyomor* alól s nekik visszaadni azt a jogot, melyet tőlük elvettek, mert ha a felséges király nem fog rajtuk segíteni, hát ki fog nekik kegyelmezni, kihez forduljanak? »Oh felséges királyunk, könyörülj rajtunk és add meg nekünk e kevés könynyítést, hogy mi is megélhessünk és ne kelljen a mi kis kevés, verejtékes kenyerünket a mezőn hagyni csak azért, hogy a föld-birtokosnak, a ki a jegyzővel egyetért, legelő-jogunkért száznolcztvan napot dolgozzunk egy esztendőben.«

»Az Uristen igen magasan, a csár atyuska pedig messze lakik, hát nem hallgatják meg a szegény ember panaszát.« — mondja az orosz közmondás és gondolják az *issópallagi* parasztok is, kik pedig e közmondásnak soha hírért sem hallották s azért kérvényüket nem a királyhoz írják, hanem valami meg nem nevezett hatóság fejéhez, a kik őket, mint elvtársakat, bizonyára meg fogják hallgatni. »Kinnozva vagyunk sok adóval. Legelőnket elvették s ha egy tüzelni való száraz fáért megyünk, nyáron nyolc napot vagyunk kénytelenek szolgálni az uradalomnak.« Oly szegények, hogy alig bírták Budapestre küldeni azt az embert, ki e kérvényt magával vitte. Nincs egy véka gabonára való pénzük. Sok egyedül csak az adó és a gyermek. Egyiket nem bírják fizetni, a másikat pedig eltartani. Nem kérnek semmi egyebet, csak azt, hogy az erdő szabad legyen legeltetni s onnan egy kis tűzifát hozni.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A keresztény bölcselet és korunk.

Az Aquinói Szent Tamás-társulat Leó-ünnepélyén elmondta:

Dr. Székely István.

Mint az ördög a szentelt víztől, úgy félnék ma bizonyos körök mindentől, ami keresztény. Így van e dolog a ker. filozófiával is, külföldön úgy mint hazánkban. Vagy a gyomhalgatók azt, vagy kigúnyolják, vagy megtámadják. Nietzsche, Tolstói, Flammarion és mások hóbortjait elfogadják filozófiának, de a ker. filozófia szerintők nem bölcselet, annak nincs létjoga. Valljuk meg különben, hogy az a filozófia is, melyet keresztény czéger alatt árulnak, elavult és tarthatatlan tétéleivel nem egyszer rászolgál a mellőzésre és ellenszenvre, s maga állja útját a józan keresztény bölcselet térfoglalásának. Nem lesz tehát fölösleges most, mikor társaságunk egy új téli időszakra, reméljük élénk és hathatós működését kezdi meg, a keresztény bölcselet létét és létjogát megfontolás tárgyává tenni.

I.

Mi a keresztény bölcselet? Ha azt mondjuk: ami nem ellenkezik a ker. vallással, keveset mondunk; ha pedig azt mondjuk, hogy a

keresztény kinyilatkoztatásból merített bölcselet, akkor sokat mondunk. Az előbbi kevés, mert a kereszténység nemcsak negatív próbaköve a bölcseletnek, hanem maga is bölcseleti tétéleket foglal magában. Másrészt az is bizonyos, hogy a bölcseletnek saját forrása és kriteriuma van, ami nem a kinyilatkoztatás, hanem az ész, s ami a kinyilatkoztatásból van merítve, az theologia, nem pedig filozófia.

Hogyan értjük tehát a bölcselet keresztény jellegét? Hogy e kérdésre felelhessünk, vizsgáljuk meg a bölcselet fogalmát és tárgyát.

A bölcselet az összes lények észleges ismerete végső és legmélyebb okaikban, cogitiorum omnium rationalis per causas ultimas et altissimas. Anyagi tárgya minden lény: a szellemi és anyagi világ, Isten és ember, fizikai és erkölcsi világ, egyén és társadalom egyaránt. A bölcselet tehát anyagi tárgya tekintetében általános tudomány, az emberi ismeretek nagy synthesise, összefoglalása, kerete és rendszere. Minden más tudomány csak a bölcselet egy-egy kifejtett része, a bölcselet törzsének elágazása. A bölcselet saját külön alakú tárgyát azonban a lény nem minden szempontból képezi, hanem csak a lények egy bizonyos oldala vagy része: a causa ultima et altissima, a Kant-féle noumenon, vagyis a lényeg, az ok és cél. A lényeg a jelenségek mögött rejtőző, de azok

alapját képező lény a maga tulajdonságaival és fajával. Az ok sokféle lehet. Van ismeret-ok, lényegalkotó ok, létesítő ok, minta-ok, végok, vagy cél. Mindezek az észleli tapasztaláson kívül eső s azért a tapasztalati tudományok körébe nem tartozó tényező, melyek éppen azért más tudományoknak, pl. a természettudományoknak tárgyai nem lehetnek. Ez utóbbiak csak a másodrendű vagy függő okokkal foglalkoznak, illetőleg azoknak is csak tüneményeivel és törvényeivel, de nem a lényeggel, első okokkal és célokkal, melyekhez csak a filozófiai kutatás eszközeivel és módszerével, a tapasztalásra támaszkodó észszel és annak elvont működésével férközhetünk, de nem magával a tapasztalással. Mivel pedig a jelenségek teljes és alapos ismerete feltételezi a lényeg, ok és cél ismeretét, mert hiszen a valóságban ezek alapjai a jelenségeknek: azért a bölcselet az összes többi tudományok alapelveit és feltételeit állapítja meg s azért alakú tárgyát tekintve valóságos alapvető tudomány.

Az a kérdés már most: minő alakító befolyása lehet az így felfogott bölcseletre a keresztény kinyilatkoztatásnak?

A keresztény bölcselet tulajdonképeni forrása a kinyilatkoztatás nem lehet. Kinyilatkoztatott igazságok észleges földolgozása nem bölcselet volna, hanem speculatív theologia. A bölc-

Az ismeretlen hatóság, amelyikhez a kérvényt beadták, valószínűleg nem tette az erdei legeltetést szabaddá, de leküldötte a maga emberét, azt a derék elvtársat, a ki fátylaként lebegett a nép előtt s megvilágosította és a sötétség mélyéből kivezette; akinek megjelenése diadalt aratott köztük, mert a közép-osztály (azaz jobbmódu) földművelőket is megnyerte s ennek következtében most már jól állanak, mert összevetett vállal szervezkednek és főelőnkül is középosztályú földművelő elvtársat választottak.

Tisztelt Ehrenfeld Adolf urat, a váradi szociálisták titkárát, a még ismeretlen nevű középponti hatóság e vidéki képviselőjét a *csarnókásiak* is megkérlik, hogy először szerencsétlenségük az ügyek mivoltáról egy pár sor irással s azonkívül a román nyelven lévő szavazó (szónokló) elvtárral, *Halász* urammal együtt jöjjenek ki *junius 14-én* a reggeli vonattal és szálljanak le a járdvölgyi megállónál és sétáljanak el *Csarnókázára* a népgyűlésre. De okvetetlenül jöjjenek el, nehogy ez alkalommal nemcsak a szomszédos községek-ből, de az Erdélyből is odacsodított sok népesség előtt elmaradásuk miatt fucscsban és szegényben maradjanak. — Néha megeskik, hogy a középpont ama küldöttje, kinek feladata az összegyűlt népesség előtt mint fátyla lebegni s azt a sötétség mélyéből kivezetni — nem jön el, mint nem jött el *Gáborjánra* Müller Gyula elvtárs, a miért astán nagy szegény és kudarcz érte az összes gáborjáni elvtársakat. Be is panaszojkák aztán Müller Gyulát, akit pedig olyan szépen vártak, hogy Debreczen városához is odaillett volna. *Sichermann* Mór elvtárs, a ki Nagyváradon egyik képviselője a középponti hatóságnak, e panaszt azzal a megjegyzéssel küldte föl Budapestre *Weltner* Jakab elvtársnak, hogy figyelmeztesse Müller Gyulát, hogy többet ilyet ne tegyen, mert ezzel csak árt a mozgalomnak.

A közigazgatás és a csendőrség természetesen nem nézi valami jó szemmel, hogy a biharmegyei magyar és román parasztok a maguk gazdájának Budapestten ne a belügyminisztert és *Nagyváradon* ne a főispánt tartásák, hanem az előbbi helyen *Weltner* Jakabot, az utóbbin pedig *Ehrenfeld* Adolfot és *Sichermann* Mórt. Beavatkozik a dologba, lefoglalja a levelezéseket, a jegyzőkönyveket, megtiltja a gyűlést, fölözlatja a népköröket, megbírságotja a rendelkezései ellen vétőket. A kik eddig panaszkodtak, vagy kérelmezve orvoslást kerestek, most szenvedélyesekké és követ-

lőkké lesznek. Aljasságnak, erőszaknak nevezik, hogy őket zaklatják és büntetik csak azért, mert szociálisták lettek. Kijátszzák a közigazgatási és rendőri intézkedéseket, leveleiket nem bízzák a postára, hanem bizalmas embereik belső zsebükké rejtve, adják kézbe. Erejüket érezve, már nyiltan fölveszik a harczot a többi párttal.

Az *élesdi* szabadelvű párt szervezkedő gyűlést tart. Csak a jegyzőket, oláh papokat s az ezekhez hasonló, megbízható hivatalos elemeket hívják meg. Bizalmas meghívójukban ugy emlékeznek meg a szociálistákról és vezéreikről, mint magukat hazátlan koldusoknak nevező álapostolokról. A *révi* szociálisták értesülnek erről és rögtönösen elhatározzák, hogy a sértést megbosszulják. Vagy hatvan-hetven elvtárs kocsiira ül és bevonul az élesdi szabadelvű pártgyűlésre. Ott tiltakoznak a sérelem ellen s a kerület képviselőjét, *Telegdy* Józsefet keményen megabczugolják. A román elvtársak az *abczug* szót nem ismerték s azért *happ-cupp*-ot kiáltoztak. Ha a többit megtanulták, majd ezt is megtanulják. Az eset — mint a szociálista-párt nyilvános erőgyakorlata — fontos és azért kéri a váradi elvtársat, hogy irassa ki a Népszavá-ba, hogy lássa minden község és tanulja meg a réviéktől, hogyan kell harczolni a szociálist demokrattus-nak?

A debreczeni ujpárt a szabadelvű pártokhoz.

A debreczeni szabadelvű párt mult év július hó végén egy határozati javaslatot fogadott el, mely az ismeretes nemzeti követeléseknek a hadsereg magyar részében való érvényesítését czélozza. Ezen határozatot aztán az ország összes szabadelvű pártjainak megküldték csatlakozás czéljából, ami részben sikerült is. (A nagyváradai szabadelvű-párt kitért a mozgalomhoz csatlakozás elől.)

Azonban a parlamenti szabadelvű párt a 9-es bizottság munkálatai alapján olyan katonai programot fogadott el, melyből a számos szabadelvű párt által támogatott debreczeni határozat hiányzik.

Most aztán a Debreczenben ajabban keletkezett *Bánffy*-párt vette kezébe az ügyet és mit félesztendővel ezelőtt a debreczeni *szabadelvűpárt* követelt a katonai programban

fölvenni, azt most az *ujpárt* követeli és ismeretlen csatlakozásra hívják fel azokat a szabadelvű pártokat, melyek annak idején a debreczeni szabadelvű párt határozatához ragaszkodtak, — de most már új, *Bánffy*-czéger alatt.

Képviselőválasztás Csikszeredán.

A csikszeredai kerületben a képviselőválasztás reggel 8 órakor kezdődött. Déllelőtt 10 óráig leszavazott három községből György Pál Ugron-párti jelöltre 157 és Egyedy szabadelvűre 76. A választás rendben folyik.

Jelölőgyűlés akadályokkal.

Makón tegnap délután 4 órakor volt a függetlenségi párt jelölő gyűlése. Nagylakon Barabás Béla vezette a gyűlést, mely nagyon zavarosan folyt le és Barabást nem hagyták szóhoz jutni a begyűlt apátfalvi választók. Szakadás történt. Dr. Nagy Sándor Kossuth-párti jelölt és Szűcs János apátfalvi plébános Szederkényi-párti. Pótválasztásra van kilátás Hász szabadelvű és Szűcs Szederkényi-párti között.

A keleti háboru.

Az első nagyobb kudarcok után, amelyek az orosz legyvereket a keletázsiai vizeken érték, az orosz czár és kormánya megembelelte magát és kinevezte *Kuropatkin* az orosz hadügyminisztert a madzsári hadsereg fővezérének. Ez az egyetlen, amit a megszorult kormány tehetett, az persze édeskevés.

Most nagy kérdés, hogy *Kuropatkin* meg tud-e birkózni a fürge és vakmerő japánokkal, akik kicsinyek ugyan természet, de nagyok kezdeményezés és bátorság tekintetében.

Mai távirataink következők:

Anglia beavatkozása.

Orosz és német lapok egyhangulag hirdetik, hogy Anglia részt fog magának kérni a keletázsiai háborúból s csak a kedvező alkalmat várja, hogy a gyűlölt riválisán, Orosz-

cseletnek, ha keresztény is, más forrása nincs, mint az ész. Az igaz bölcelet csak egy lehet, az, amelyet az ész diktál, s az észnek a bölcselkedésben csak magára szabad támaszkodnia.

A kinyilatkoztatás befolyása a bölcselkedésre nézetem szerint háromféle lehet.

a) Negatív befolyás, mely abban áll, hogy a bölcelet a kinyilatkoztatással való összeütközést kerüli, amennyiben a vele ellenkező tétel mint hamisat elveti. Teszi pedig ezt nem úgy, hogy a kinyilatkoztatást saját forrásává tegye, hanem saját észelvei alapján. Az ész ugyanis azt diktálja, hogy igazság igazságnak ellen nem mondhat. Azért minden tudomány, a bölcelet is, kénytelen más tudományok bebizonyított igazságait elfogadni és saját elveivel összhangba hozni. Nem arról van szó, hogy a bölcelet saját igazságait ellenkező kinyilatkoztatott tanok kedvéért feladja. Ennek szüksége éppen azért nem állhat elő, mert lehetetlen a különböző forrásokból meritett igazságok ellenmondása. Csak bizonytalan egyéni vélemények és feltevések elejtéséről lehet szó, melyeket, ha az id-geen ismeretforrásból meritett igazságért feláldozunk, nagyon is észszerűleg és igazán bölcsen cselekszünk. Az egyes tudományok forrása nem oly kizárólagos, hogy azok más tudományok befolyása elől elzárkózhatnának. Ezen alkalmazkodást a bölcelet számtalanszor végbevitte pl. a természettudományok igazságaival szemben; sőt éppen a természettudományi igazságok befogadása a régi gyermekes speculációk helyébe képezi a modern bölcelet dicsőségét és

erjét. Miért ne lehetne tehát a bölcelet legalább negatív tekintettel a kinyilatkoztatásra, mely legalább is oly hiteles ismeretforrás, mint bármely más. Magától értetődik, hogy ez csak akkor áll, ha a kinyilatkoztatás valóban igaz, vagyis isteni tényekkel van megpecsételve, aminek vizsgálata már nem a bölcelet, hanem a történelem feladata.

b) De nem gyakorolható-e a keresztény kinyilatkoztatás a bölcselkedésre pozitív befolyást is? Nem kölesönözhet-e a bölcelet saját elveinek megtagadása nélkül bizonyos igazságokat a kinyilatkoztatásból?

Annai bizonyos, hogy a bölcelet saját elvei ellenére semmit befogadni nem köteles, vagyis olyat, aminek az ész ellenmond, elfogadni nem szabad, mert ez a bölcelet saját forrásának és módszerének megtagadása volna.

Azonban igen sok kérdés van, melyre a bölcelet felelni nem képes, vagy legalább világos és biztos feleletet adni nem tud. A bölcelet nem mennyiségtudomány, melynek szemléltető igazságai minden eltérő felfogást logikailag lehetlenné tesznek. Bár vannak a bölcselőknek is mennyiségtani bizonyossággal szembetűnő igazságai, melyekben komoly gondolkodás után lehetetlen egyet nem érteni. De nem minden bölcselati igazság ilyen. Sok kérdésben jogosult véleménykülönbségek lehetnek; máshol pedig, ha nem is jogosult, de lehetséges és megmagyarázható ellenvélemények vannak. Ennek oka a kérdések mélysége és nehézsége, a nevelés és az iskola befolyása, a máshonnan szerzett né-

zetek hatása, az egyéni felfogásnak, az elmék ismerettartalmának különfélesége. Nagy befolyással van továbbá az egyéniség, a gondolkodás iránya, mélysége, a hangulat és érzelmek egyéni változatossága, sőt a műnyelv időbeli és egyéni ingadozása. Ezek az okai, hogy a bölcelet sokféle lehet. Ekként a bölcelet szilárd oszlopai közt hézagok és laza területek vannak, melyeket saját elveinek és módszerének megtagadása nélkül idegen igazságokkal tölthet meg. Sőt mivel a bölcelet egyetemes indomány, melynek minden dolog lehető teljes ismeretére kell törekedni; éppen azért saját elveinél fogva kénytelen az igazságokat mindentudóan összegyűjteni, ahol csak találja, hogy azokat rendszerébe illeszse és belőlük a teljes világnézetet felépíthesse. Persze az így átvett igazságokat a filozófia felülbírálja, mintegy önmagán átszűr, megemészt és legalább közvetve észigazságokká dolgozza fel.

c) Harmadik befolyása a kinyilatkoztatásnak a bölcseletre abban áll, hogy igénybe veszi annak szolgálatait a maga alapjainak és rendszerének felépítésében, s e végből bizonyos kérdések bővebb és mélyebb kutatására ösztönzi. Ily értelemben mondjuk, hogy philosophia est ancilla theologiae. A keresztény bölcelet meg erősíti a kinyilatkoztatás alapjait, a praeambula fideit. A kinyilatkoztatás elfogadása feltételez bizonyos észigazságokat, melyeken nyugszik s melyek nélkül be nem bizonyítható. Ilyenek különösen az Isten léte, a lélek szellemisége és halhatatlansága, az akarat szabadsága, a jó és

országban egy nagyot üthessen. A hatalmasságok között sűrű jegyzékváltás folyik e tárgyban s nem lehetetlen, hogy már a legközelebbi napokban nagy diplomáciai események előtt fog állani a világ. Bizonyos, hogy a hármasszövetség ügye soha sem állott oly rosszul, mint most.

Hír a harcztérről alig jött. Pétervárról folyton jönnek az értesítések nagyszabású háborús készüldésekről, melyekből, ha orosz győzelmekre nem is, de hosszú ideig tartó háborúra lehet következtetni.

Az angol haderő Keletáziában.

Berlin, febr. 21. A Keresztes Újságnak jelentik Londontól, hogy elkerülhetetlen Angliának a háborúba való beavatkozása.

Anglia keletáziái hadereje jelenleg öt modern sorhajóból, két czirkáló pánczélosból, hat felszerelt keresztes hajóból, tizenegy kis keresztes hajóból, tizenegy ágyunaszádból és hét torpedórombolóból áll.

Oroszok a torpedó-háborúról.

Port-Arthur, február 22. (Az Orosz Távirati Ügynökség jelentése). Teljesen tévesek a Reuter-ügynökségnek a japánoknak 14-én Port-Arthur ellen való torpedó-támadásáról szóló hírei. A valóság az, hogy a japánoknak minden támadási kísérletét megghusították a hőviharok, melyek közben a japánokat veszteségek is érték. A Novik nevű czirkálóhajót már kijavították és az el is hagyta a hajójavítóműhelyt.

A háboru színtere.

London, február 22. Pekingből jelentik: Az angol, egyesült-állami, francia, német és olasz követek az orosz és japán követnek közös jegyzéket terjesztettek elő, melyben azt a kívánást fejezik ki, hogy a háboru szorítkozzék Mandszuországra és ne terjedjen át kínai területre.

Üldözött angol hajó.

Aden, február 22. Amikor tegnap a Mongolia nevű angol csomagszállítóhajó Adentől 460 kilométernyire nyugatra délután egy orosz vérteshajóval és négy torpedóüldözővel találkozott, utóbbiak egyike megkísérelte a Mongolia elfogását. E kísérlete azonban eredménytelen maradt. A hajóraj üldözte a hajót, de nem tudta elérni. Amikor a hajóraj »állj« -t

rosz különbsége, a kinyilatkoztatásnak és pocséjének, a csodának lehetősége. Ezek a bölcséleti igazságok, s amely bölcsélet ezeket elismeri, az már legalább részben keresztény bölcsélet. Ezen igazságok beható tárgyalása pedig éppen a keresztény bölcsélet megkülönböztető jellemvonása és fő feladata. Azonkívül a keresztény bölcsélet a hitigazságokat megvilágítja és rendszerbe önti s a kinyilatkoztatott dogmatikával egyesülve alkalmas arra, hogy speculatív dogmatikává váljék.

Tényleg a kereszténység mindjárt kezdetben nemcsak vallás, hanem egész bölcséleti rendszer alakjában lépett fel, illetőleg filozófiai rendszerrel összefonott vallás volt. Azért keresztény bölcsélet mindig volt, mióta kereszténység van. Sőt azt mondhatjuk, hogy a keresztény bölcsélet régebb, mint a kereszténység maga, mert lényegében már Krisztus előtt meg volt a zsidó theológiában. A zsidó szentírókban, a hellenista és régebbi rabbi-irodalomban s az újszövetségi szentírásban már számos bölcséleti igazság található, mely Istenre, emberre, világra, erkölcsre stb. vonatkozik. Ezen igazságok nagy része az észből van merítve, habár itt-ott a kinyilatkoztatás negatív és pozitív hatását is érezte. Sőt ezen bölcséletnek kivált biblián kívüli képviselői a pogány, keleti és görög bölcséletből is merítettek.

(Folyt. köv.)

jelzett, a Mongolia meglassította járását és miután átkutatták, az egyik torpedóüldözőről jelek után bocsánatot kértek. A hajóraj valószínűleg azt hitte, hogy japán szállítóhajót fogott el.

Kitiltott orosz ágyunaszád.

Sanghai, február 22. (Este 10 órakor.) A japán konzul sürgetésére elrendelte a taotáj, hogy az itt lévő orosz ágyunaszád legkésőbb délután 6 óráig elhagyja a kikötőt. Az ágyunaszád azonban nem engedelmeskedett a parancsnak. Hír szerint a Seijong hajóraj, mely jelenleg Kianjan előtt horgonyzik, Sanghaiba jön, hogy segítse a rend fenntartásában és lehetővé tegye a japán hajózárságoknak a Japán és Shanghai között való forgalmat ismét megnyitni.

Orosz jelentés a csemulpoi harcokról.

Pétervár, február 22. Pavlov államtanácsos 18-iki sanghaji hivatalos távirata a következőket tartalmazza: Az Admiral de Gueydon francia czirkálóhajó ideérkezve jelentést küldött koreai tartózkodásom utolsó napjairól. Január 26-án parancsot adtam, hogy tekintettel a távirati összeköttetés megszakítására és a japániai hadi előkészületeire, hogy a Korejec nevű ágyunaszád a postával menjen Csemulpóból Port-Arthurba és ott értesítse a Varjak nevű czirkálóhajót, hogy álljon készen minden eshetőségre. A mikor a Korejec elhagyta a kikötőt, a japáni hajórajjal találkozott, mely hat czirkálóhajóból és két torpedónaszádból állott. Egy japán czirkálóhajó üldözőbe vette a Korejecet. A torpedónaszádok körülvették a Korejecet és három torpedót irányoztak feléje, de nem találtak el.

A Korejec lövés nélkül tért vissza a kikötőbe és ott horgonyt vetett. Éjjel japáni szállítóhajók 3000 főnyi csapatot tettek partra, mely megszállotta Tzjuilit. A koreai hatóságok és csapatok ezt titlenül nézték. Másnap reggel a »Varjak« parancsnoka azt a közlést vette a japán tengernagytól, hogy a háboru megkezdődött és arra szólította fel, hogy hagyja el a kikötőt, mert különben az egész hajóhad megtámadja. A külföldi hajókat is felszólították a kikötő elhagyására, az esetre, ha az orosz hajók ott maradnának. A Varjak és Korejec nekiindultak a tengernek. A japánok jelzéssel felszólították őket, hogy adják meg magukat, és mivel hogy választ nem kaptak, tüzelni kezdtek. Az orosz hajók, miután a Varjak súlyos sérüléseket szenvedett, visszatértek a kikötőbe a szükséges javítások megtétele végett. De a mikor a parancsnok belátta, hogy ez a szándék keresztül nem vihető, a sebesülteket és a többi legénységet a francia, angol és olasz czirkálóhajókra szállíttatta, a melyek élénken érdeklődtek sorsuk iránt. Az előtte való napon érkezett »Sungari« nevű orosz gőzöst saját legénysége felgyújtotta és elsüllyesztette.

A küzdelemben résztvettek az Asama, Naniva, Takacsibo, Csiota, Akasi és Nulaka nevű czirkálóhajók. Megállapították, hogy egy japáni torpedónaszád az orosz tüzelés folytán elsüllyedt. Az is bizonyos, hogy elhallgatták az Asama nevű czirkálóhajó tüzelését, merész támadással szétrombolva parancsnok-hídját. Este felé elsüllyedt a Takacsibo czirkálóhajó. Másnap reggel az Asama czirkálóhajó 80 halottat és sebesültet szállított el egyik szállítóhajójával. Tengerészeink bátran harcoltak. Ugyanaznap estéjén kijelentette a japán követ a koreai császárnál történt kihallgatás alkalmával, hogy Korea immár Japán fennhatósága alatt áll és avval fenyegette a császárt, hogy ha alá nem veti magát, megszállják a császári palotát japán csapatokkal. A japán követ megelőzőleg nem nyilatkozott sem az idegen hatalmak képviselői, sem pedig a koreai kormány nyal szemben a diplomáciai viszony megszakításáról és a háboru megkezdéséről.

A demokrata-kör Nagyváradon.

— Cserben hagyta őket az elnök. —

Hónapok óta hirdetik Nagyváradon, hogy szükség van egy új körre, amely rangkülönbség nélkül egyesítse az embereket. Megindult a demokrata mozgalom; hol ebben, hol abban a vendéglőben jöttek össze s tanácskoztak, vigadoztak.

Vasárnap tartották meg a nagy értekezletet a kereskedelmi és iparkamarában, hogy határozzanak a demokrata-kör megalakításáról.

Mintegy 30-an gyűltek össze s mindjárt azzal kezdődött a gyűlés, hogy az elnök nem jött el, hanem egy levélben tudatta, hogy nem látja elérkezettnek az időt a demokrata-kör megalakítására, mert az kudarczsal fog járni s az ő személyét nem akarja kitenni a kudarcznak.

A jelenvolt csekély számú hiveknek azonban nem hűtötte le a kedvét ez a hideg zuhany, hanem kimondották, hogy megalakítják a demokrata-kört.

Jó bintatás.

Az értekezleten dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár elnökölt. Előterjesztette, hogy dr. Fodor Gyula elnök nem jelent meg, hanem egy levelet intézett hozzá, amelyben kijelenti, hogy bár nem akarja megakadályozni a demokrata-kör megalakítását, de az elnökséget nem fogadja el, mert az meggyőződésébe ütközik. A demokrata eszme nem vert még gyökeret Nagyvárad társadalmában, s a mozgalom kudarczsal végződik, a saját egyéniségét pedig nem akarja kitenni ennek a kudarcznak. Válasszának más elnököt, aki kevésbé pesszimista. Az eszme hive marad, de sem vezető, sem semmi nemű tisztviselő nem akar lenni.

Dr. Sarkadi Lajos a levél felolvasása után kéri, hogy szóljanak a kérdéshez. Kívánják-e a kör megalakítását, vagy nem.

A demokrata-kör megalakítását kimondották.

Vázsonyi és Eötvös.

Ezután afelett tárgyaltak, hogy a megalakulásra lehvják-e Vázsonyit és Eötvöst? vagy ezek nélkül alakítsák meg a kört.

Fried Ferencz feleliti, hogy sokaknak aggályuk van, hogy ha Vázsonyi lejönné, párt-szinezete lenne a dolognak. Indítványozza, hogy hívják meg Vázsonyit és Eötvöst Károlyt, de Vázsonyit azzal a kikötéssel, hogy magában ne jöjjön, csak ha Eötvös is jön; vagy jöjjön Eötvös magában. Így nem lenne a dolognak párt-szinezete. Vázsonyi semmi körülmények között ne jöjjön magában.

Kiss Dávid senkit nem akar meghívni. Cserben, a maguk körében alakuljanak meg. Később lehet valamely tünepély keretében nevesebb embereket meghívni. Miért kell annyit gondolkodni a megalakuláson, határozzák meg az időt.

Mikusai József ellenzi, hogy lehvják a két nagy demokratát, mert akkor úgy tünne fel, hogy ők alakítják meg a kört, s párt-szinezete lesz a dolognak. Vázsonyinál az eszmét szereti, de nem akarja, hogy a kör megbukjék, Vázsonyi lejövetele pedig megbuktatná a dolgot. Ő sem látja megerősödni a demokrácia gyökerét s ezért későbbre való lenne a megalakulás. De ha mégis megalakítják, erre senkit ne hívjanak. Ha nagyobb emberek jönének le, a megalakításon nem lenne elég demokrata, de annál több kíváncsi.

Dr. Váradai Ódön a megalakítás elhalasztását kéri.

Végre is kimondották, hogy nem hívják meg senkit a megalakulásra, még a többi demokrata köröket sem, csak ez utóbbiakat utólag értesítik a nagyváradai demokrata-kör megalakulásáról.

A kört márczius 6-án délután 3 órakor alakítják meg s kiküldtek e tárgyban egy előkészítő bizottságot.

Apróbb ügyek elintézése után véget ért a gyűlés.

UJDONSAGOK.

Mégis lesz villamos vasut.

Mint említettük, *Rimler Károly* polgármester, *Közeghy József* v. főmérnökkel és *Belányi Imre* villamos mű igazgatóval Budapesten tárgyalásokat folytattak a nagyvárad villamos vasut részére szükséges áram szolgáltatása ügyében a Forgalmi Bank-kal, illetve a nagyvárad közúti vasut igazgatóival.

A szóbeli tárgyalások nem vezettek teljes megegyezésre, de annyira közeledett a két álláspont, hogy a végleges megegyezés mihamarább várható.

A közúti vasut elfogadta a város azon feltételét, hogy a villamóram kilowattját 13 fillérrel fizeti, de az évi fogyasztás minimumát csak 300,000 kilowattig biztosítják, a város által kért 350,000 kilowatt helyett. Hajlandók azonban a 300,000-en felüli 50,000 kilowatt fogyasztásért is, ha erre szükségük lesz, a 13 filléres egységért megfizetni. Ezenfelül 400,000-ig 11 fillért, további 50,000 kilowattért 10 fillért és fokozatosan 8 fillért fizetni.

Elejtették tehát azt a kívánalmukat is a közútiak, hogy csak 5% nyereség után adják meg a 13 filléres árat.

A technikai részről szintén igen csekély differenciák vannak.

Az ezen alapon szövegezett szerződés elkészítésére négy napi időt kért a közúti társaság, tehát még e héten leérkezik újabb az megállapodásnak megfelelő szerződés.

Mivel még ezt bizottság előtt is kell tárgyalni, e hónapban még rendkívüli közgyűlés útján sem lehet a kérdésben határozni, miért csak a márczius havi rendes közgyűlés elé terjeszti a villamos vasut ügyét a polgármester.

Ilyen körülmények között kilátás van rá, hogy mégis lesz pár év alatt villamos vasut Nagyváradon.

TAJÉKOZTATO.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

* A Kath. Szabad Liceum böjti estélye. Az oly szép sikereket elért Katholikus Szabad Liceum tudvalevőleg délelőtti matinéit már befejezte s most a böjti estélyek következnek. A tervezett három böjti estély elseje holnapután, *csütörtökön* délután lesz a szokott helyen, a főgimnázium dísztermében, mely ez alkalomból ki lesz világítva. Az estélyt egy női quartett fogja bevezetni, utána a böjti előadást a káptalan egyik kiváló tagja, *Grócs Béla* prépostkanonok tartja s befejezőül *Popity János* joghallgató szavalni fog. Az estély pontban *hat órakor* kezdődik.

* A városi főügyészség újraszervezése. Nagyvárad város szervezeti szabályrendeletének átdolgozását legközelebb, még e hét végén, megkezdte a kiküldött bizottság a főispán elnöksége alatt. Az egyes ügyosztályvezetők most nyújtják be javaslatukat. *Dús László* főügyész javaslatában felöleli a főügyészi hivatal jog- és munkakörét. Egy főügyészi segéd alkalmazását sürgeti, azonkívül azt kívánja, hogy a főügyész magánügyködését szüntessék be, hogy egész idejét a város ügyeinek szentelhesse.

* Az orvosok és a lourdesi csoda. A Müncheni Neueste Nachrichten című lapban a minap egy fölhívás jelent meg, a melynek címe: Nemzetközi orvosi zárandoklat Rómába. A fölhívást egy olasz és francia orvosokból alakult komité teszi közzé az összes kartársak számára. Elmondják, hogy most lett ötven éve, hogy a szeplőtlen fogantatás dogmáját kihirdették s ez alkalomból számos zárandoklat megy Rómába. Az orvosok úgy gondolták, hogy ők sem maradhatnak el s ők is rendeznek az idén április felében római zárandoklatot. Orvosok számára igen érdekes lesz ez a római utazás — mondja a fölhívás — mert a pápa részéről már biztosították a legszivesebb fogadást s mert alkalmas vezetők segítségével fölkereshetik Róma legérdekesebb látnivalóit. Különösen érdekes lesz azonban a zárandoklat azért, mert Rómában orvosi előadásokat fognak tartani az orvostudományi csodákról, főképpen a lourdesi forrás gyógyító erejéről. A zárandoklatot több olyan ember fogja kísélni, akiknek gyógyulását biztosan megállapították.

* A vámszabályzat jóvá van hagyva. Nagyvárad város új vámszabályzatát a kereskedelmiügyi miniszter nem régen pótlás és főleg kellő indoklás végett a jóváhagyási záradék nélkül küldötte vissza. A tanács csakhamar keresztülvezette a miniszter által kért módosítást s így került vissza az új vámszabályzat a miniszterhez. Mint értesülünk, a miniszteriumban is hamar végeztek ez ügyben s már jóvá van hagyva a vámszabályzat. Remélhetőleg a polgármester mielőbb betölti a szabályzatban rendszeresített állásokat a vámoknál s arra első sorban a városnál levő kisebb emberekből nevez ki alkalmazottakat. Ezt kívánna a méltányosság.

* A gázgyár megvétele. A nagyvárad gázgyár erős konkurencziát fejt ki a magánvilágítás terén a városi villamos teleppel szemben. Ennek a hátrányát akarja elkerülni a város azáltal, hogy megvásárolja a gázgyárat a *Cambell* és *Sands* londoni cégtől, ha elég jutányosan keresztülviheti ezt az üzletet. E tárgyban tegnap tanácskozás volt a városi mérnöki hivatalban.

* Az utcák kövezése. A városi mérnöki hivatalnál új szellem van; ez meglátszik a többi között az utcák kövezésén is. Apróbb utcák egymás után ki lesznek burkolva. Az 1904. évi kövezési programot most terjesztette elő a főmérnök. Ebben az utcák kövezése a Fő-utca új burkolásával van kombinálva, amennyiben az onnét kikerülő ócska követ más utcák burkolásánál szándékoznak használni s így ezen a réven némi megtérítést kap a pénztár. Az 1904. évre a programba a következő utcák kövezése van felvéve: *Lipót-, Téglavető-, Széles-, Lukács György-utcák, a Schlauch-tér, Káptalansor, Vizvezetési-, Nyárfa-, Madár-, Komáromi-, Kereszt-, Vártér-, Péter-, Kertész,*

Szacsvay-utcák, a Nagyvásártér-ut, Zárda-, Menház-, Nagy Sándor-utcák és a gyermekmenhelyhez vezető ut. Ha a Fő-utczát nem burkolják újra ez évben, a felvett utcák közül elesik a *Schlauch-tér, a Káptalansor, Kereszt-, Vártér-, Kertész- és Szacsvay-utca* kiburkolása, mert ezekhez a Fő-utczáról kikerülő ócska követeket akarják használni. Az előbb felsorolt összes utcák burkolása 67688 koronába kerülne, míg ha az utóbbiakat kiszakítanák a folyó évi munkaprogramból, a többi utcák burkolása 35413 koronát igényel. Ezzel szemben a kövezetvám-alapból ez évben 50980 korona áll rendelkezésre.

* Fizessük az ebadót! Az ebadónak haladéktalan beszállítására szólítja fel *Gerő Armin* rendőrkapitány a következő hivatalos hirdetmény útján az érdekelteket:

Felhivatnak az ebtulajdonosok, hogy jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 nap alatt az ebadót a városi házi pénztárnál annál bizonyosabban fizessék be, mivel ellenkező esetben a megállapított adó kétszeres, esetleg háromszoros összegével marasztaltatnak Nagyváradon 1904. február hó 17. *Gerő Armin*, rendőr-főkapitány.

* Nagy sikkasztás Budafokon. Kinos eset tartja szombat óta izgatottságban Budafok közönségét. Folyó hó 13-án, szombaton történt, hogy Budafok község főjegyzője és adóügyi jegyzője váratlanul megrovancsolták a község pénztárát, mikor 10300 korona hiányt konstátáltak. *Schmied János* pénztáros, aki már 35 év óta van a község szolgálatában, nem tudott fölvilágosítást adni a pénz hollétéről. Szombaton is, vasárnap is folyt a vizsgálat, aminek volt is eredménye, amennyiben a hiányzó összegből 2000 koronát megtaláltak. A tévedés közönséges összeadási hibából származott. A még hiányzó 8300 koronát nem találták meg. *Schmied János*, akit ez a csapás teljesen összetört, hazament *Péter Pál*-utczai lakására, ahol rögtön ágyba fektött. Hétfőn reggel kilopódzott a szobából, fölment a padlásra és egy ruhaszárító kötéltre fölakasztotta magát. Véletlenül nagynénje megtalálta. Segítségért kiabált, amire a szomszéd mészáros és pálinkamérő fölzaladtak a padlásra, az eszméletlenül súlyos testet lehozták és ágyba fektették. A gyors segítség még életre hozta. Azóta aztán buskomorsóba esett *Schmied János*. Napokon keresztül nem lehet szavát venni, többször örlési rohamai vannak. Nagyon valószínű, hogy becsületének a halálát nem éli túl. A csendőrség lázasan kutat. Sajnos, azonban eddig még eredménytelenül. Nagyon megnehezíti a vizsgálatot az, hogy *Schmied János* nem lehet kihallgatni. A vizsgálatot vezető *Girardi* szolgabíró tegnap átvizsgálta az összes könyveket, természetesen szintén sikertelenül. A község kára aligha térül meg, habár a pénztáros, akinek vagyónára elrendelték a büntető zárlatot, vagyonos ember. A vagyon azonban elhunyt felesége után a gyermekeire szállott, akik, azzal az indoklással, hogy az apjuk nem követhette el a sikkasztást, egyelőre tudni sem akarnak arról, hogy az édes apjuk becsületét a saját vagyoni romlásukkal mentették meg.

* Lépre került váltóhamisító. Tegnap délelőtt a Népbankban megjelent egy paraszt ember és benyújtott leszámítolás végett egy 600 koronás váltót, amelyen aláíróként *Szabó Sándor* és *Szűcs Imre* szerepeltek. Ezenkívül egy levelet is benyújtott, amelyben *Weisz Sámuel* paptamási lakos biztosítja arról a bankot, hogy az aláírók módos emberek s így a váltó leszámítható. A bank le is számította a váltót és az embernek ki is fizették a 600 koronát. Dében bejött a bankba *Weisz Sámuel* és csak akkor derült ki, hogy a felmutatott levelet nem ő írta és mit sem tud az egész váltóügyről. A bank azonnal panaszt emelt a rendőrségnél s *Papolygy Ferencz* büntető kapitány pedig a bank pénztárnoká-

val kiköltötte Drén Gábor rendőrelőnök az állomásra a délutáni 4 órai vonathoz. Es tényleg sikerült elcsipni az illetőt *Barabás* Sándor paptamási lakos személyében, aki éppen vonatra akart szállani, hogy haza zónázzon a kis pénzzel. Zsebében meg is találták a 600 koronát. Így aztán *Barabás* Sándor egyelőre a rendőrség vendége lett.

* **Szivarozó katona a színházban.** *Szabó* Imre 37-ik gyalogezredbeli katona szombaton este a színházba beállított, karzati jegyet váltott s égő szivarral a szájában fel is ment a karzatra. Itt a rendőrök azon figyelmeztetésére, hogy a szivart oltsa és dobja el, kirántotta oldalfegyverét és azzal a rendőrökre támadt. A garázda hadfit végre is lefegyverezték a rendőrök és bevitték a rendőrségre. Mint-hogy nevét nem akarta megmondani és tovább is oly magaviseletet tanusított, a mely törhetetlen volt, végre is katonai készütség vitte be a várba. *Gerő* Armin rendőrkapitány egyttal megkereste az ezredparancsnokságot, hogy egyrészt a garázda katonát szigorúan büntessék meg, másrészt pedig a katonai parancsnokság hasson oda, hogy a katonai legénység naponként ismétlődő garázdálkodásainak egyszer már vége szakadjon.

* **Halálozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak mély fájdalommal tudatják a legjobb férj, atya, nagyatya, testvér, nagybácsi és rokonnak *Liszka* Agostonnak folyó hó 21-én délután fél 3 órakor élte 64-ik, boldog házassága 27-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt esendes elhunytát. A megboldogult halotti földi maradványai folyó hó 23-án d. u. 3 órakor fog Kolozsvári-utca 3-ik szám alatt levő lakásánál a római kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a váradi-velencei római kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtesztességtételre az elhunyt rokonai, kártársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyváradon, 1904. február 21-én. Az örök világon fényeskedjék neki! *Ozv. Liszka* Agostonné aznl. *Hanauszek* Berta neje. *Liszka* Maria férj. *Vicsay* Istvánné leánya. *Vicsay* István veje. *Ozv. Dvorzsák* Antalnél szül. *Liszka* Francziska, *Liszka* Hermina férj. *Liszka* Antalné testvérei. *Vicsay* Szidónia, *Vicsay* Margit, *Vicsay* Erel, *Vicsay* István, *Vicsay* Maria, *Vicsay* Ilona unokái. Ifj. *Wallner* Ferencz, *Wallner* Jolánka, *Wallner* Leczika rokonai. *Liszka* Antal sógora. *Végh* Károly unokaöccse. *Liszka* Anna férj. *Wallner* Ferenczné unokahuga. *Wallner* Ferencz sógora. *Ozv. Liszka* Lajosné sógorónje.

* **Elgázolás az Uri-utcán.** Vasárnap délebban egy vigyázatlan tejeskocsis két urinőt ütött el sebés hajtásával. A premontrei-rend templomában véget érve a fél 12 órai mise, a hívek nagy tömegben jöttek ki a templomból és igyekeztek ki erre, ki arra hazafelé. Két urinő a templom melletti Borz-utczába vette útját és amint haladtak a külsőben sem széles utcában, az Uri-utczából nagy robajjal törtetett be a Borz-utczába egy tejes kocsi és száguldozva rohant, anélkül, hogy a kocsis fékezni igyekezett volna a lovait, vagy kitérésre szólította volna fel az utcán menőket. Így történt aztán, hogy a két urinőnek csepp ideje sem volt a hirtelen kitérésre és a kocsi alá kerültek. Az egyik urinőnek sérülései jelentéktelenek, de a másiké súlyosak. A gondatlan kocsis ellen a rendőrség folyamatba tette a megtorló eljárását.

* **Eszméletlenül talált katona.** Rejtélyes ügyben vezet szigorú vizsgálatot a várparancsnokság. Tegnap éjszaka a Vamház-utcán levő *Moskovits*-féle szeszgyár előtt eszméletlen álla-

potban heverő 37-ik gyalogezredbeli közkatonára bukkantak a gyári munkások, ki teljesen összevissza volt verve. Minden része véres sebekkel volt borítva. A gyárból telefonon értesítették a rendőrséget, honnan a színhelyre siettek és az eszméletlenül fekvő katonát beszállították a várba, hol eszméletre térítették. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy katonai fegyverek nyomai látszanak a baka testén, majd a szerencsétlenül járt katona maga is visszaemlékezett, hogy azon este néhány bajtársával mulatott, de kitérésre már nem emlékezik. A vizsgálat folyik, a bakát pedig a helyőrségi kórházba vitték, hogy teljesen lábra álljon.

* **Ingyen kocsikázás.** Vasárnapra virradó éjszaka 12 órakor *Pető* József bérkocsis a rendőrségre hajtott és panaszt emelt, hogy a kocsiában ülő alak egy óra óta kocsikázik és se hazamenni, sem kiszállani, fizetni pedig éppenséggel nem akar. A nyájas utast is kihallgatták, ki eladta, hogy ő *Agárdi* János közműves és lakozimául hamarosan 5 utcát is megnevezett. Végre is a bakraült egy rendőr, hogy hazakísérje a renitens embert. Egy órai szakadatlan kocsikázás után visszatért az egész társaság és miután az inspekciós rendőrtisztviselő konstataálta, hogy *Agárdi* János lakozime ismeretlen s nem tehettek vele mást, minthogy egyszerűen lecsukták azon éjjelre. Ott aludta ki magát és álmában bizonyára folytatta kellemes kocsikázását ingyen százegyig.

* **Aki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar,** az fedezze magzükségletét *Mauthner* Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében *Budapestben, Rottenbiller-utca 33.* A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágoknak egész sorozatát is tartalmazza. 639.

* **Találtak egy erszényt, benne több idejét mult osztálysorsjeggyel.** Atvehető *Mendelényi* Béla rendőrségi fogalmazónál.

x **Figyelmeztetjük olvasó közönségünket,** hogy most **Háasz Manó** kézmű és divatáru házában (*Zöldfa-utca* elején.) óriási mennyiségű női férfi és gyermek ernyők, ugyszinté női, férfi és gyermek harisnyák bámulatot keltő árban lesznek elárusítva. 647

x **Mosgó fényképek a »BIHAR«** kávéház sörcsarnokában ma és minden este, tínap és vasárnap délután is 4-től 6 óráig. Kitűnő kávéházi ételek és italok pontos és figyelmes kiszolgálásáról gondoskodik **Gyárfás Pál**, tulajdonos. 648

SZÍNHÁZ.

Aranyhid.

A francia szemét fővárosi szállítója, a Vigszínház egymás után importálja az izléstelen durva ötletekkel kierőszakolt bohózatokat, melyekben a leghetlethetlenebb fonák helyzeteket scenirozzák, csak hogy olyasmiről és oly módon beszélhessenek nyílt színpadról, a miről és a hogyan művelt izléses emberek nem szoktak beszélgetni.

Az *Aranyhid* című bohózatnak czimezett trágárság, melyet jobb izlésű városokban kitaláltak a színházból, tegnapkerült premierre a Sziglieti-színházban.

Ez az ötlet szegény férczmunka miatja a kierőszakolt bizar helyzetekre épített s csipős durvaságokkal fűszerezett, párisi külvárosi színházakból importált daraboknak.

De míg izléstelenségben mintadarab, ad-

dig szellemességben, meséjének eredetiségében messze hátra marad a már bemutatott párisi, kaviáros bohózatoknak.

Az alapötletre épített mese elnyújtott, unalmas, cselekménytelen.

A második felvonásban bosszantóan unalmas és szellemtelen vitakozás folyik, lehetetlenül izléstelen témáról, — félóra hosszat egy helyben. Ezalatt nem történik semmi s a csattanónak szánt felvonásvég elveszti hatását s kellemetlenül érezzük hazug és sértően drasztikus voltát a kierőszakolt helyzetnek.

Tökéletesen osztjuk a darabról elterjedt véleményt. Izléstelen, szellemtelen és durva.

Kár a fáradságért, amit színészeink ráparazoltak, mert például E. *Kovács* Mariska oly bájos és ingerlően kedves volt, s annyi izléses elevenséggel igyekezett diskrét és finom maradni, hogy igazán sajnáltuk a fáradságot. Nagyon jó volt *Tóth* Elek és *Krasznai*, *László* Irén pedig meglepett a szerepkörén kívül eső szerepben közvetlen könnyedségével, s nagyon helyesen nem értékelte túl érdemén szerepét s a darabot, maga is izléstelennek tariva, hogy olyasmiről kell beszélnie, a miről nem szívesen beszél.

Tömeges vendégszereplések.

— A színházi bizottság ülése. —

Nagyvárad város színházi bizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen *Somogyi* Károly színházigazgató bejelentette, hogy legközelebb több kiváló művészt szándékozik vendégeként felléptetni a színházban. Tárgyalásokat folytat a tekintetben *Krammer* Teréz opera-énekesnővel, továbbá *Küry* Klárával, *Fedák* Sárával, *Szoyer* Ilonkával s kilátásban van *Blaháné* vendégjátéka.

A jövő havi műsor kapcsán kifejezésre jutott a színházi bizottság azon nézete, hogy az aljas darabok színrehozatala megrontja a közönség izlését s ideje volna, hogy a komolyabb irány érvényesülne a színház műsorának megállapításánál a darabok megválasztásánál.

Helyárok felemelése.

Dr. *Hoványi* Géza elnökölt; jelen voltak: *Rimler* Károly polgármester, dr. *Mihelly* Lajos, dr. *Várady* Zsigmond, dr. *Gyémánt* Jenő, *Eleméry* Ferencz aljegyző és *Erdélyi* Miklós színházi titkár.

Elnök előterjesztette *Somogyi* Károly színházigazgató kérelmét, hogy a kilátásban levő nagyobb vendégszereplésekre 50%-os helyár felemelését engedélyezze a színházi bizottság. Terve van véve *Krammer* Teréz, *Küry* Klára, *Fedák* Sára, *Szoyer* Ilonka és esetleg *Blaháné* vendégszereplése. Azért kéri most a színházigazgató az engedélyt a helyárok felemelésére, hogy ne kelljen minden egyes esetben összehívni a színházi bizottságot.

Elnök indítványozta, hogy 25% helyár felemelést engedélyezzen a bizottság. Ha esetleg magasabb helyárfelemelést akar valamelyiknél a színházigazgató, azt külön a színházi bizottság elé terjesztik.

A bizottság a 25 százalékos felemelést elfogadta, de ezek a vendégszereplések nem lehetnek ilyen helyár mellett korlátlan számban.

A jövő havi műsor.

Elnök előterjesztette a színházigazgató által márczius hónapra kitűzött darabok műsorát a következőkben:

Sherry (uj), *Katinka* grófnő (uj), *Simonyi*, *Óbeter* (uj), *Erdény* utján (uj), *Bányamester*, *Büös* asszony (uj), *Széchy* Maria, *Rezervisták*, *Kommandóra* (uj), *Mendelényi* Béla darabja), *Káprázat* és a *Tépett* lánczok (uj), *Szikra*, gróf

Teleky Sándorné darabjai), Egyenlőség, Baba, Sotétség, Hajdu hadnagy (uj).

A bizottság a műsort elfogadta, egyben kifejezte azon óháját, hogy márczius hófolyamán rendezzen az igazgató ifjúsági előadást a tanulók részére.

Tudomásul vették Somogyi Károly köszönetét a jubileuma alkalmából a bizottság nevében átnyújtott ezüstkoszorúért.

Végül elhatározták, hogy figyelmeztetik Somogyi Károlyt, miszerint a jövő szezomban működő társulat tagjainak névsorát a szerződésben megszabott időben terjeszse be.

A baba. Az igazgatóság Audran kedves operettjét eleveníti fel *Haller* Irmával a czim-szerében. Kivüle játszik még a darabban *Parlaghy*, *Benkő*, *Agnelly*, *Szathmáry*, *Bécezi*, *Perényi*, *Horváth*.

Igazságszolgáltatás.

Várkonyi István igazgatása.

Emlékeztet az a gyomai képviselőválasztás, melyen *Barabás* Béla, Nagyvárad képviselőjével *Várkonyi* István, a hírhedt demagóg igazgató mérkőzött.

Közudomású, hogy *Várkonyi* programbeszédében a lázítás minden eszközzel igyekezett magának pártot hódítani Gyomán, Endrődön, Mező-Berényben és Köröstarcsán.

Egyebek közt a következő inkriminált kifejezéseket használta:

1. Mig a régi törökvilágban a zsarnok idegen hatalom s a nemesek önkénykedése rabolta, pusztította a magyar népet, most a *hivatalnokok* szipolyozzák, pusztítják.

2. A büntető igazságszolgáltatás a hatalom bosszúálló eszköze.

3. A bíró vadászcimborá és egyetértve szövelkezik az ügyvédekkel stb.

Összesen tizenegyszer tett a büntetőörvénykönyvbe ütköző kijelentést.

E miatt az állam elleni igazgatásért *Várkonyi* Istvánt, a budapesti vagyonos demagógot a gyulai törvényszéken *egy havi államfogházra és az eljárási költségek: 555 korona* megtérítésére ítelték. Felelőszegés folytán ez úgy a nagyvárad kir. táblához került s itt márczius 16-ára tüzték ki a nyilvános főtárgyalást.

A nyomorék ember.

— Esküdtészi tárgyalás. —

A mátszékai Vaszaka-rengetegben borzalmas kegyetlenségű családi tragédia durvaságával elérhető utolsó jelenete játszódott le a múlt év októberében.

Egy érzékeny szép, állatias durvaságu erős asszony megölte, megcsonkította az elnyomorodott, beteg urát.

A kegyetlen vérengzés előzményei a következőkben foglalhatók össze:

Duse Pável, két év előtt még erőteljes, munkabíró ember feleségül vette *Gábor* Szavétát, az erős szép fatát.

Másfél évvel ezelőtt azonban meghült *Duse* Pável és mindkét lábára nyomorékká lőn. Ettől a perctől fogva megszűnt az eddigi jó viszony a házastársak között. Ennek lehet tulajdonítani, hogy el is váltak egymástól és az asszony külön élte világát férjének nagy bánatára, ki nem tudott a szép *Szavéta* nélkül megélni. Kérte, könyörgött az asszonynak, hogy térjen vissza hozzá, de ez betyken válaszolt:

— Majd én még egy nyomorékkal élek együtt?!

Október hó végfelé a *Mátszék* mellett «Vaszaka» erdőben véletlenül találkozott az asszony az emberrel. Száraz galyat szedett

össze az asszony és *Duse* Pável egy észrevétlen pillanatban ráült a fagallyal telt zsákra. Odament az asszony és mérgesen felcibálta:

— Nem adod ide a z ákomat?!

Az ember szótlanul röhögött. A másik pillanatban megvillant a kezében egy fényes tárgy és az asszony ordítva kapott arcához, melyből patakzott a vér:

— Te bántasz engem, te farkas! — ordította dühösen a nő és letépte a nyomorék embert. Kicsavarta a kezéből a kést és szurkálni kezdte az önmagával teljesen tehetetlen nyomorékot. Arczát, fejbőrét teljesen összevrezte s csak nagysokára adta meg a kegyelemdőfőst, mire utolsó hörögve ölettelelül terült el a földön *Duse* Pável. De az asszony bosszúja még most sem volt kielégítve, megfogta a holttestet és borzalmasan megcsonkította. Több helyről lenyuzta a bőrt róla és véresen, szétzilált hajjal rohant később a bíróság elé, magát feljelenteni.

Milye Gyula elnökölt a tegnapi tárgyaláson. Vádoló volt *Vámossy* Mihály, védő *Némethy* Ferencz dr. Az esküdtészek tagjai voltak: *Szűcs* Sándor, *Bogdán* Jenő, *Bereczky* Gyula, *Géczy* Lajos, *Pálffy* László, *Bajdosó* József, *Batáry* Imre, *Putnik* Radó, *Biró* Bálint, id. *Hegyessy* Lajos, *Rácz* Mihály, *Pokoli* Kálmán. Pótesküdték: *Számborovszky* Rezső és *Bartha* Endre. A bizonyítási eljárás befejeztével *Vámossy* Mihály kir. ügyész terjesztette elő nagyhatású vádindítványát, melyre *Némethy* Ferencz dr. védő válaszolt. Az esküdték *Duse* Pálnét erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében mondották ki bűnösnek, minek alapján a törvényt alkalmazó bíróság *hat évi* fegyházra ítélte a férjgyilkos asszonyt. Az ügyész megnyugodott, a védő a 92. szakasz nem alkalmazása miatt semmisségi panaszt jelentett be.

A pénzhamisító detektív a kir. táblán.

Sok szó esett már a helyi újságokban *Pintye* Gligorról, az aradi detektívről, a ki az államkincstár pénzverőjével merészen versenyt kezdett s gyártizemre berendezett pénzgyártó műhelyében kitartóan szaporította az egy és ötkoronás érmeke számát talmi ércből készített utánzótt érmekekkel.

Az érdemes mesternek sokszor meggyűlt már a baja e miatt a büntető igazságszolgáltatás különböző fórumaival.

Nemrégiben irtunk arról a törvényszéki tárgyalásról, melyen 6 havi fogházat mért a mesterre, most pedig a királyi tábla tárgyalási ügyrendjén olvassuk *Pintye* Gligor nevét. Márczius 7-én két büntőrségre fölött ítékeznek.

Foltucz János b. lázuri segédjegyző az egyik, aki *Pintyének* büntőrségre volt s a törvényszék 6 havi fogházat mért reá és özv. *Faur* Péterné a másik, aki a hamis érmeke forgalomba hozásával foglalkozott.

NYILTÉR.

Fogorvosi műterem megnyitása.

Dr. Kovács Gyula
681 fogorvos

f. hó 16-án megkezdette fogorvosi működését

Fő-utca Guttman-ház
emeletén levő műtermében.

Rendel d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig.

TAVIRATOR

A delegációból.

Budapest, febr. 22. (Saj. tud. táv.) *Papp* Géza az osztrák delegációban mondott beszédekkel foglalkozik. Visszatartatja az osztrákok támadását s azt a magyarázatot, mintha a monarchia többi népfajtája is oly joggal követelhetné a vezényleti nyelvet, mint a magyar. Mert Magyarország ezer éves multja és a 67-iki 12-ik t. czikk határozott jogokat biztosít erre.

Csikszeredai választás.

Csikszereda, február 22. (Saj. tud. távir.) A csikszeredai kerület képviselőjévé 180 szótöbbséggel *György* Pál Domokost Ugronpárti jelöltet választották meg *Hegedüs* Arthurral szemben.

Orosz-japán háborúhoz.

London, febr. 22. (Saj. tud. távir.) A Standardnak jelentik, hogy február 20-án 500 kínai rabló megtámadta a mandsu határon táborozó orosz csapatokat. A támadók a vasuti sineket akarták felszedni.

Port-Arthur, február 22. (Saj. tud. távir.) *Alexejev* elhagyta *Port-Arthurt*, de lakásának ablakai ki vannak világítva, hogy a japán hajóhad ne sejtthesse távozását. *Alexejev* valószínűen *Mukdenbe* bevonult.

Port-Arthur, febr. 22. (Saj. tud. távir.) Február 21-én a városban tompa lövéseket hallottak, valószínűnek tartják, hogy a kikötő falát romboló japán torpedók robbanása volt. A japán torpedók ugyanis éjszakánként megközelíteni igyekeznek a kikötőt.

Szent-Pétervár, február 22. (S. t. t.) Orosz pénzcsoportok 50 milliót ajánlottak fel új hajók építésére.

Moszkva, február 22. (Saj. tud. távir.) Az ó-hitűek felajánlottak az államnak 20 milliárdnyi biztosítékot, ha államkölcsön volna szükséges a háboru céljaira.

A párisi tüzvész áldozata.

Páris, február 22. (Saj. tud. távir.) A párisi fésűgyár és raktár égésénél összesen 13 ember pusztult el. A gyáros családja is odaveszett, kivéve a feleségét. Az elszenesedett holttesteket már összeszedték. A pusztulás oka a tűzoltóság fejtelensége. Rövidek voltak a mentő létrák, a mentő ponyvákat pedig nem tudták kigönggyölni.

A törökök fegyverkezése.

Konstantinápoly febr. 22. (Saj. tud. távir.) A török határokon eleségraktárakat építenek s külföldön lovakat vásárolnak.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Irtá: *Max* Pémberton.

A szoba gyönyörű volt. Ambár sok nagy uri házban megfordultam, soha se láttam na-

gyobb fényüzéssel, tisztább izléssel és választékosabb eleganciával berendezett női szalont ennél. Maga Ruth Bellenden fehér selyem ruhát viselt, a nyakán gyönyörű gyémánt-nyakláncz, a tartása, termete, szomorúan szép és büszke arca, — akárcsak a legelőkelőbb londoni patricius-asszonyoké . . . és mellette én, az egyszerű, közönséges hajós, tetőtől talpig rongyosan, a hajam, szakállam torzonborz, arczomon az éhség és fáradtság nyomai . . . Oh, micsoda ellentét volt ez, ha rá gondolok!

— Semmi csoda, miss Ruth, — feleltem nyíltan, — egyenes uton jöttem a föld alatt és öt ember nyomorúsága hajtott. Halótlében voltunk Ken szigetén és megtaláltuk az utat idáig a tenger alatt. Csak két választásunk: vagy éhen halunk, vagy megadjuk magunkat kegyelemre Czerny urnak.

Miss Ruth haragos, kétségbeesett meglepéssel hallgatta szavaimat, — hiszen ő segítséget várt tőlem! — de, mikor elhallgattam, ökölbe szoritotta kis kezzeit, hevesen dobbantott a lábával és szinte szilajon kiáltott föl:

— Nem! . . . Nem engedem, hogy a férjemhez menjen! És . . . oh, Jasper, milyen rossz színben van! . . . Talán beteg is?

— Szó sincs róla! — feleltem hirtelen. — Csakhogy ez a tropikus klíma megszokta viselői az embert. Hanem, hogy magunkról szóljak, miss Ruth, bizonyos, hogy a hajóm elment. Meghagytam mister Jacobnak, hogy várjon egy hétig a sziget közelében, de a hajó nincs sehol. Jele, hogy nem teljesíthette a parancsot. Nagyon félek, hogy baj érte; de ha nem, akkor visszajön, oh, oly szentül hiszem, hogy visszajön, mint amily szent az Isten!

Miss Ruth úgy hallgatta a szavaimat, mintha nem is volna ébren. Majd hirtelen kinyitotta az ajtót, neszletlenül kiosont a folyosóra s vagy két percig oda volt. Midőn visszajött, egy palack tort és némi harapni valót hozott s aztán ismét bezárta az ajtót.

— Edmond alszik, — mondta halkan, — Rachel néni pedig elküldték Tokióba . . . Beano, az inas megbízható . . . Hallottam, hogy önök odafönt voltak a sziklatetőn; de hogyan segíthetem volna önökön, — hogyan segíthetem volna, Jasper? . . . Orült gondolat volt, hogy idejött, s én mégis oly boldog vagyok, oh oly boldog vagyok! Es most már érzem, hiszem, Jasper, hogy megleljük a szabadság utját!

Tele öntöttem borral a poharamat és egy hajásra kihörpintettem, — oh, milyen jól esett! . . . És még jobban esett hallanom a miss Ruth élénk, reménykedő szavait, bár a szabadság utját nem láttam sehol.

— Mit tegyünk hát, Jasper? — szólt ismét miss Ruth. — Mondja, mit tegyünk? . . . Oh, ha elgondolom, hogy ön itt van ebben az átkozott házban, — kesergett csaknem sirva: — és nincs szabadság, menekvés semerre! . . . Jasper, Jasper, mit tegyünk hát? . . . Szóljon, mit tegyünk?

— Mindent meg kell mondanom mister Czernynek, — feleltem nyugodtan. — Gondoljon csak arra, hogy ötven hagyunk, akik az éhenhalással küszködünk és nincs ut semerre, hogy szabadulhassunk innen! Hát ördög-e ez a Czerny, hogy megtagadja tőlünk az ételt-italt? Még a leghitványabb bandita se tenné azt! . . . És ön, — oh, bocsásson meg, miss Ruth, — ön bizonyára rosszabbnak hiszi őt, mint a minőt!

Fáradtan leültem a kandalló elé, melynek sugárzó melege véghetetlenül jól esett elgémberedett tagjaimnak, míg miss Ruth egy nagy káros-székre ült és egész közel húzódott hozzám.

— Jasper! — szólt hirtelen — elolvasta a naplómát?

— Minden sorát százszor is!

— És mégis Edmondhoz akar fordulni segítségért?

— Miss Ruth, — feleltem komolyan — ne ítéljünk, hogy ne ítéltesünk! Hajók tévednek erre és törést szenvednek a szikla-zátonyokon. Néha-néha talán készakarva csalják törőket . . . de bizonyos-e ön abban, hogy a férjének is része van a gázságban? . . . s bizo-

nyos-e, hogy a férje oly elvetemedett gonosztevő, aminőnek ön hiszi?

Miss Ruth nem felelt, csak föluggott a székről s egyetlen gyors mozdulattal felgombolta vállain a kivágott estély-öltözékét és szóltanul felém fordította a hátát . . . Oh, mit láttam ott! . . . Piros, kék, zöld sávok csikozták iszonyun az alabástrom-fehérségű bőrt, az ostorcsapások, a lovagló vessző nyomai . . . s ezek a jelek szörnyű dolgokat meséltek nekem!

Hörögve ugrottam föl, de szólni nem bírtam, csak görcsösen szorongattam a revolveremet . . . Párpillanat múlva miss Ruth szólalt meg:

— Miért kényszerített erre, Jasper? . . . Miért, kívánja, hogy elmondjak mindent, amit egy év óta látok és szenvedek? . . . Ön okos ember, hiszi-e, hogy bárki aranynyal, gyémánttal töltheti meg a házat, úgy hogy ez a ház meg van töltve, munka nélkül és mégis becsületes uton? . . . Hogyan mondhasam, hogy balul itéltem meg a férjemet, azt a férfit, aki itt, ebben a a szobában, szemem láttára lőtte agyon az inasomat s aztán órák hosszáig bezárt engem a halottal? Talán azért tartsam jónak, mert néha, mikor már beléunt a mások kínzásába, nem bánt senkit és nyugodtabb? . . .

— Oh, Jasper, Jasper! Miért kívánja, hogy mindent elmondjak, amit talán még magamnak se merek bevallani?

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A szőlősgazdák figyelmébe.

A városi szőlőtelep kezelő bizottsága tavaszi ültetésre a tanács által (14596. sz. a. k.) meghatározott árak szerint következő szőlőültvényeket bocsájt eladásra, u. m:

1. 11,000 drb. gyökeres fás oltvány (rizing, erdélyi és asztali fajok) ezre 160 korona.
2. 4000 drb, két éves gyökeres zöld oltvány, ezre 200 kor.
3. 40,000 sima zöld oltvány (fajonként) ezre 100 kor.
4. 12000 gyökeres 2-od osztályu fás-oltvány, ripária helyett ültetésre 40 korona ezre.

Melynek következtében az érdekelt szőlőbirtokosokat tisztelettel felhívom, hogy megrendeléseiket alulírottaknál legkésőbb márczius 20-ig annál inkább is tegyék meg, miután azon túl már a vidéki megrendelések is figyelembe lesznek véve.

Nagyvárad, 1904 február 22.

Márkus János,
hegybíró telepintéző.

Értéktőzsd

Budapest, febr. 22.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, febr. 22.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.50
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904 febr. 22-án.

Magyar aranyjárdék 4	116.50
Magyar koronajárdék	96.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4, 1/2 %	88.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	97.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szl. von földterhermentesítési kötvény	204
Magyar nyerelemény-sorsjegy-kölcsön	159
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	98.80

Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék papirban	118.—
Osztrák járadék aranyban	98.50
Osztrák korona járadék	147.—
Osztrák államsorsjegyek	1595.—
Osztrák magyar bank részvény	735.25
Magyar hitelbankrészvény	624.50
Osztrák hitelintézet részvény	621.—
Párisi vista	19.07
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.20
Németbirodalmi márka	240.25
Londoni vista	95.35
20 márkás arany	23.43

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

12473—1903. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác végrehajthatónak Gavrillás György és társai végrehajtást szenvedők elleni 22 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék (a m.-csékei kir. járásbíró) területén lévő Topest községben fekvő a topesti 18. sz. tjkvben A + 13. hrsz. a. foglalt ház és beltelekre az árverést 726 korban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1904. évi márczius hó 10-ik napján délelőtt 9 órakor Topest község házájánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 72 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1903. évi december hó 30. napján.

A belényesi kir. járásbíró mint telek-könyvi hatóság.

Lukács Lajos,

kir. aljárásbíró.

642

Figyelem!

Nincs ember Nagyváradon, ki ne ismerné az

„Amerikai Áruházat”,

mely valóban találkozási helye a szép rófos árak kedvelőinek. Ha vidéki olvasóink között van valaki, ki ezt az üzletet nem ismerné, tekintse meg melynek óriási

rőfos- és rövidáru raktára

bármely fővárosi üzlettel versenyezhet. Itt található a legegyszerűbb cikktől kezdve a legfinomabb áruig minden, ami finomat és szépet az ipar csak produkálhat. Különösen fehérneműekben gyönyörű dolgok, a jó házi vászontól kezdve a legpompásabb kelengyék. Olvasóink tehát saját érdekükben cselekszenek, ha ez igazán jónévtű üzletbe szerzik be szükségleteiket. 617.

„TISZÁNTÚL“

politikai és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja
Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Nidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok

Kereszteltek }
Érmáltak }
Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
Meholtak } papíron.
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betürendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentési alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

Szent Vince intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JANOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árok inellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirnapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levelepapírok és borítékok valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhathóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s ár-
vákról.	12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ivek.
2. Megtértek jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }
4. Elvált házások jegyzéke.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok
jegyzéke.	19. Iskolai jelentés.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	20. Jelentés a templompénztár szám-
adásairól.
7. Jelentés a kántor-tanító maga-
viseletéről.	21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meghóliak }
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.	

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Rugyanta bélyegző
gyártás.